

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Α.Ε. ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 46673/10)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

27 Νοεμβρίου 2014

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί αλλαγές ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Α.Ε. κατά Ελλάδας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε δικαστικό τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Isabelle Berro-Lefèvre, *πρόεδρος*,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Erik Møse, *δικαστές*,

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 4 Νοεμβρίου 2014,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 46673/10) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας και με την οποία ένας Τούρκος υπήκοος, ο Α.Ε. («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 31 Ιουλίου 2010 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).
2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τις κυρίες Ε. Σπαθάνα και Π. Μασουρίδου, δικηγόρους του Συλλόγου της Αθήνας. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον εντεταλμένο του πληρεξουσίου της, κ. Δ. Καλόγηρο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Ενημερωθείσα σχετικά με το δικαίωμά της να συμμετάσχει στην διαδικασία (άρθρα 36 § 1 της Σύμβασης και 44 § 1 του κανονισμού), η τουρκική κυβέρνηση δεν απάντησε.
3. Ο προσφεύγων παραπονείται ειδικότερα για παραβιάσεις των άρθρων 3 και 5 της Σύμβασης σχετικά με την κράτησή του στον συνοριακό αστυνομικό σταθμό της Θέρμης και στην Αστυνομική Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης.
4. Στις 6 Μαρτίου 2013, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Η σχετική με την απέλαση και την κράτηση του προσφεύγοντος διαδικασίας

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1958 και, κατά τον χρόνο της κατάθεσης της προσφυγής, ήταν κάτοικος Λαυρίου Αττικής. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων, κουρδικής αλεβίτικης καταγωγής, εισήλθε στην Ελλάδα από την Τουρκία. Υποστηρίζει ότι εκκρεμούσαν ποινικές διώξεις σε βάρος του εξαιτίας της αντικυβερνητικής πολιτικής δραστηριότητάς του στην Τουρκία και ότι διέθετε, για τον λόγο αυτό, πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα στα οποία εμφανιζόταν με το όνομα A.C. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων συνελήφθη από τις αστυνομικές αρχές του συνοριακού σταθμού της Θέρμης (Θεσσαλονίκη).

6. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2009, οδηγήθηκε ενώπιον του εισαγγελέως πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, ο οποίος δεν άσκησε ποινική δίωξη προκειμένου να τον απελάσει προς την χώρα καταγωγής του. Την ίδια ημέρα, ο αρμόδιος αξιωματικός της αστυνομικής διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης διέταξε την θέση του προσφεύγοντος υπό προσωρινή κράτηση για ένα μέγιστο διάστημα τριών ημερών, μέχρι την έκδοση της απόφασης απέλασής του (απόφαση αριθ. 357435/2α).

7. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων ανακρίθηκε από την αστυνομία για τους λόγους για τους οποίους είχε αποφασίσει να εισέλθει στην ελληνική επικράτεια και για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες το κατόρθωσε. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, κατά την διάρκεια της ανάκρισης, μία κυρία τελούσε χρέη διερμηνέως, χωρίς όμως να γνωρίζει την τουρκική, γεγονός που, κατ'αυτήν, κατέστησε προβληματική την επικοινωνία με τις αρχές. Ισχυρίζεται επίσης ότι ζήτησε πολιτικό άσυλο, αλλά η αίτησή του δεν καταχωρίστηκε από τις αρχές. Ο αιτών αναφέρει επίσης ότι, μετά την σύλληψή του, δεν έλαβε κάποιο ενημερωτικό φυλλάδιο για τα δικαιώματά του και για τις διαθέσιμες προσφυγές ούτε πληροφορίες σχετικά με τις διαθέσιμες προσφυγές για την αμφισβήτηση της απόφασης απέλασής του.

8. Με απόφαση της 13 Σεπτεμβρίου 2009, ο αστυνομικός διευθυντής Θεσσαλονίκης διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος, υπό το όνομα A.C., και την συνέχιση της κράτησής του για ένα διάστημα έξι μηνών ή δώδεκα μηνών σε περίπτωση κατά την οποία δεν θα συνεργαζόταν με τις αρχές ή αν η έκδοση των ταξιδιωτικών εγγράφων από την χώρα καταγωγής του καθυστερούσε (απόφαση αριθ. 357425/2-γ). Η απόφαση διαπίστωνε ότι ο προσφεύγων δεν είχε καταθέσει

αντιρρήσεις κατά την απόφασης απέλασης εντός της σαρανταοκτάωρης προθεσμίας. Τέλος, η απόφαση αριθ. 357435/2-γ προέβλεπε ότι η απέλαση μπορούσε να ανασταλεί σε περίπτωση που ο προσφεύγων κατέθετε προσφυγή εντός προθεσμίας πέντε ημερών.

9. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στην αστυνομική διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης όπου κατέθεσε προφορικά, μέσω της δικηγόρου του και υπό το όνομα Α.С., μία αίτηση ασύλου.

10. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2009, κατέθεσε, δυνάμει του άρθρου 77 του νόμου 3386/2005, προσφυγή κατά της απόφασης απέλασης. Ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι είχε εισέλθει στο ελληνικό έδαφος διότι η ζωή του κινδύνευε στην Τουρκία. Απεκάλυπτε επίσης ότι το πραγματικό όνομά του ήταν Α.Е., αλλά είχε δηλώσει κατά την σύλληψή του το ψευδές όνομα Α.С. αντί του πραγματικού ονόματός του, Α.Е., φοβούμενος για την τύχη του αν απελαύνονταν στην Τουρκία όπου διώκονταν λόγω της πολιτικής δράσης του. Ισχυριζόταν επίσης ότι είχε ήδη καταθέσει αίτηση για την χορήγηση πολιτικού ασύλου. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2009, η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με την απόφαση 357435-ζ/21.9.2009 του αστυνομικού διευθυντή αλλοδαπών Θεσσαλονίκης.

11. Στις 8 Οκτωβρίου 2009, ο προσφεύγων, υπό το όνομα «Α.С. ή Α.Е.» κατέθεσε αντιρρήσεις ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου, δυνάμει του άρθρου 76 § 3 του νόμου 3386/2005, κατά της συνέχισης της κράτησής του. Αναφερόταν ειδικότερα στην ιδιότητά του ως αιτούντος άσυλο, γεγονός που έπρεπε να επιφέρει την απόλυσή του. Ο προσφεύγων ανέφερε επίσης ότι, εξαιτίας της πολιτικής δράσης του στην Τουρκία, η απέλασή του προς την χώρα αυτή θα τον εξέθετε στον κίνδυνο να υποστεί βασανιστήρια και/ή εξευτελιστική μεταχείριση.

12. Την ίδια ημέρα, οι αντιρρήσεις απορρίφθηκαν από τον πρόεδρο του διοικητικού πρωτοδικείου. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι οι περιστάσεις εισόδου του προσφεύγοντος στο ελληνικό έδαφος δεν επέτρεπαν να θεωρηθεί ότι, σε περίπτωση απόλυσης, θα συνεργαζόταν με τις αρχές ενόψει της πραγματοποίησης της απέλασής του. Έγινε επίσης δεκτό ότι η θέση του υπό κράτηση ήταν νόμιμη και ότι η αίτηση ασύλου του θα εξεταζόταν σύμφωνα με μία ταχεία διαδικασία.

13. Στις 19 Ιανουαρίου 2010, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής των προσφύγων ενόψει της εξέτασης, σε πρώτο και σε τελευταίο βαθμό, της αίτησης ασύλου του. Υπέβαλε ενώπιον της Επιτροπής έγγραφα από τα οποία φέρεται ότι προέκυπταν η εύθραυστη υγεία του, η αντικυβερνητική

πολιτική δράση του στην Τουρκία και ο κίνδυνος τον οποίο διέτρεχε σε περίπτωση απέλασης προς την χώρα αυτή.

14. Στις 4 Φεβρουαρίου 2010, ο αστυνομικός διευθυντής αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, αφού έλαβε υπόψη την από 19 Ιανουαρίου 2010 γνώμη της πιο πάνω αναφερόμενης Επιτροπής, έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις για να του αναγνωριστεί η ιδιότητα του πρόσφυγα. Η αίτηση χορήγησης ασύλου του προσφεύγοντος απορρίφθηκε. Επίσης, αφού έλαβε υπόψη τους κινδύνους που διέτρεχε σε περίπτωση επιστροφής στην Τουρκία, ο αστυνομικός διευθυντής αλλοδαπών Θεσσαλονίκης του παρείχε, δυνάμει του άρθρου 18 του προεδρικού διατάγματος 96/2008, το ευεργέτημα της επικουρικής διεθνούς προστασίας, λαμβανομένης της αντικυβερνητικής πολιτικής δράσης του στην Τουρκία, και του χορήγησε μία προσωρινή διάρκεια παραμονής. Την ίδια ημέρα ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος.

B. Οι συνθήκες κράτησης στους χώρους του συνοριακού αστυνομικού σταθμού της Θέρμης και της αστυνομικής υποδιεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

15. Ο προσφεύγων κρατήθηκε από τις 10 μέχρι τις 14 Σεπτεμβρίου 2009 στους χώρους του συνοριακού αστυνομικού σταθμού της Θέρμης. Από τις 14 Σεπτεμβρίου μέχρι τις 4 Φεβρουαρίου 2010, κρατήθηκε στην αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης. Ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησης στους χώρους αυτούς ήταν αξιοθρήνητες και καθιστούσαν αδύνατη ακόμη και μία κράτησης σύντομης διάρκειας. Υποστηρίζει ότι στην Θέρμη, το κελί του δεν διέθετε ούτε τουαλέτες ούτε πόσιμο νερό και ότι δεν υπήρχε φυσικό φως. Αναφέρει ότι οι αρχές του κατέσχεσαν φάρμακα κατά την θέση του υπό κράτηση, παρά το γεγονός ότι υπέφερε από καρδιακή ανεπάρκεια και ότι το 2008 είχε υποβληθεί αορτοστεφανιαία παράκαμψη. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, γενικώς, η εύθραυστη κατάσταση της υγείας του δεν ελήφθη προσηκόντως υπόψη από τις αρχές στην διάρκεια της κράτησής του.

16. Σε ό,τι αφορά τα κελιά της αστυνομίας αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι αυτά ήταν υπερπλήρη. Κατά την διάρκεια της κράτησής του, υπήρχαν είκοσι άτομα μέσα στο κελί του. Ο φωτισμός, τόσο ο φυσικός όσο και το τεχνητός, ήταν ανεπαρκής. Τα κελιά δεν είχαν κρεβάτια. Δεν υπήρχε δυνατότητα

για κάποια σωματική άσκηση στο εξωτερικό ούτε για κάποια ψυχαγωγική δραστηριότητα στο εσωτερικό. Εισέπραττε το ποσό των 5,80 ευρώ την ημέρα για την διατροφή του, ποσό που δεν επαρκούσε για να προμηθευτεί τρία γεύματα. Τέλος, αυτός ισχυρίζεται ότι, παρά την κατάσταση της υγείας του, μοιραζόταν το κελί του με καπνιστές και τοξικομανείς, γεγονός που θα μπορούσε να την επηρεάσει αρνητικά.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

17. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, οι χώροι του συνοριακού αστυνομικού σταθμού της Θέρμης κατασκευάστηκαν το 2008 και έχουν επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων. Την εποχή κατά την οποία κρατήθηκε ο προσφεύγων, μοιραζόταν το κελί του με έξι ακόμη άτομα. Η Κυβέρνηση σημειώνει ότι οι χώροι αυτοί ανταποκρίνονται κατά τρόπο ικανοποιητικό στις συνθήκες ασφαλείας και υγιεινής που προβλέπονται από τους εθνικούς και διεθνείς κανόνες. Σημειώνει ότι τα κελιά έχουν επαρκή εξαερισμό και φωτισμό και ότι ένας επαρκής αριθμός κρεβατιών, τουαλετών και ντους και μία συσκευή τηλεφώνου είναι στην διάθεση των κρατουμένων. Επιπλέον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο «Γεώργιος Παπανικολάου» όπου διαπιστώθηκε ότι κατά το παρελθόν είχε υποβληθεί σε μία επέμβαση στεφανιαίας παράκαμψης. Παρά ταύτα, δεν διαπιστώθηκε ότι υπέφερε από οξύ καρδιακό πρόβλημα. Για τον λόγο αυτό, του χορηγήθηκε φαρμακευτική αγωγή πριν από την επιστροφή του στο κέντρο κράτησης.

18. Εξάλλου, σε ό,τι αφορά τους χώρους της αστυνομικής υποδιεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, η Κυβέρνηση επιχειρηματολογεί ότι αυτοί περιελάμβαναν δέκα κελιά, επιφανείας εκάστου 59 τ.μ. περίπου, συνολικής χωρητικότητας ενενήντα κρατουμένων. Έκαστο κελί διαθέτει δύο τουαλέτες και ντους με ζεστό νερό, στα οποία οι κρατούμενοι μπορούσαν να έχουν πρόσβαση ολόκληρη την ημέρα. Οι χώροι αερίζονταν τακτικά και είχαν επαρκή φωτισμό. Η διατροφή των κρατουμένων ήταν καλής ποιότητας και αυτοί είχαν το δικαίωμα να έχουν επισκέψεις τρεις φορές την εβδομάδα.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το εθνικό δίκαιο

19. Το Δικαστήριο αναφέρεται προς τούτο ειδικότερα στις παραγράφους 55-66 της απόφασης *Ahmade κατά Ελλάδας* (αριθ. 50520/09, 25 Σεπτεμβρίου 2012).

20. Επίσης, τα εφαρμοστέα εν προκειμένω άρθρα του νόμου 3386/2005 σχετικά με την είσοδο, την παραμονή και την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών μέσα στο ελληνικό έδαφος, όπως ίσχυαν την εποχή των γεγονότων, όριζαν:

Άρθρο 2

«1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν έχουν εφαρμογή:

(...)

γ) στους πρόσφυγες και στα πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 (...).»

Άρθρο 76

«1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:

(...)

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια της χώρας.

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτησή του μέχρι την έκδοση, εντός τριών ημερών, απόφασης ως προς την απέλασή του (...). Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται ως την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Ο αλλοδαπός που κρατείται (...) μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησής του ενώπιον του προέδρου (...) του διοικητικού πρωτοδικείου (...).

4. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσει σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες.

5. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (...).»

Άρθρο 77

«Κατά της απόφασης απέλασης δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την κοινοποίησή της στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης (...). Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της προσφυγής. Η άσκηση προσφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης. Σε περίπτωση κατά την οποία με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση.»

Άρθρο 78

«Αν δεν είναι εφικτή η άμεση απέλαση του αλλοδαπού από τη Χώρα για λόγους ανωτέρας βίας, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης (...) μπορεί, με απόφαση του, να αναστείλει την εκτέλεση της απόφασης απέλασης. Με όμοια απόφαση επιβάλλονται στον αλλοδαπό περιοριστικοί όροι.»

21. Το άρθρο 55 του νόμου 3900/2010, το οποίο τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011, τροποποίησε το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005. Η διάταξη αυτή ορίζει πλέον τα εξής:

Άρθρο 76

«Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:

(...)

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια της χώρας.

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός εκ των εν γένει περιστάσεων κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της αναχώρησής του ή τη διαδικασία απομάκρυνσής του, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτηση του μέχρι την έκδοση, εντός 3 ημερών, απόφασης ως προς την απέλαση του. Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται ως την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν

μπορεί να υπερβαίνει τους 6 μήνες. Σε περίπτωση που η απέλαση καθυστερεί επειδή αυτός αρνείται να συνεργαστεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων για την απέλαση του εγγράφων από τη χώρα καταγωγής ή προέλευσης του, η κράτηση του αλλοδαπού είναι δυνατόν να παραταθεί για περιορισμένο χρόνο, που δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες (...).»

4. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσει σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες (...)

5. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (...).»

22. Επίσης, την εποχή των συμβάντων, είχε εφαρμογή το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 90/2008, το οποίο μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη την οδηγία του Συμβουλίου 2005/85/EK της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2005 (περί των ελαχίστων προδιαγραφών σχετικά με τις διαδικασίες βάσει των οποίων τα Κράτη Μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα). Το άρθρο αυτό προέβλεπε:

«1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και παραμένει παράνομα στη χώρα. Το πρόσωπο που υποβάλλει αίτημα για τη χορήγηση ασύλου, κατά το χρόνο που κρατείται και εκκρεμεί σε βάρος του διαδικασία απέλασης, παραμένει υπό κράτηση και η αίτησή του εξετάζεται με απόλυτη προτεραιότητα. Μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας ασύλου δεν απελαύνεται.

(...)

3. Οι αιτούντες άσυλο που κρατούνται (...) έχουν τα δικαιώματα προσφυγής και υποβολής αντιρρήσεων που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005.

23. Το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 114/2010 (καθεστώς πρόσφυγα: ενιαία διαδικασία για τους πρόσφυγες και τους ανιθαγενείς), το οποίο

τέθηκε σε ισχύ στις 22 Νοεμβρίου 2010, αντικατέστησε το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 90/2008. Αυτή η νέα διάταξη ορίζει:

«1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται διεθνούς προστασίας, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και παραμένει παράνομα στη χώρα. Πρόσωπο, το οποίο κατά το χρόνο που κρατείται υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, παραμένει υπό κράτηση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2.

2. Η κράτηση των αιτούντων σε κατάλληλο χώρο επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοσθούν εναλλακτικά μέτρα, για έναν από τους παρακάτω λόγους:

α. Δεν φέρει ή έχει καταστρέψει τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί η ταυτότητα του, οι συνθήκες εισόδου και τα πραγματικά στοιχεία προέλευσης του, ιδίως στις περιπτώσεις μαζικών αφίξεων παράνομα εισερχομένων αλλοδαπών.

β. Συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη για λόγους που αναλύονται ειδικώς στην απόφαση κράτησης.

γ. Κρίνεται αναγκαία για την ταχεία και αποτελεσματική εξέταση του αιτήματος.

3. Η απόφαση για την κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία λαμβάνεται από τον οικείο Αστυνομικό Διευθυντή και, προκειμένου περί Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τον αρμόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή και περιέχει πλήρη και εμπειριστατωμένη αιτιολογία.

4. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα και σε καμία περίπτωση δεν δύναται να υπερβαίνει τις ενενήντα (90) ημέρες. Εάν ο αιτών έχει προηγουμένως κρατηθεί εν όψει διοικητικής απέλασης του, ο συνολικός χρόνος κράτησης δεν δύναται να υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα (180) ημέρες.

5. Οι αιτούντες που κρατούνται, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, έχουν τα δικαιώματα (...) υποβολής αντιρρήσεων που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005, όπως ισχύει.

6. Στις περιπτώσεις κράτησης αιτούντων, οι αρμόδιες αρχές (...) εφαρμόζουν τα ακόλουθα:

α. Μεριμνούν ώστε οι γυναίκες να κρατούνται σε χώρο χωριστά από τους άντρες.

β. Αποφεύγουν την κράτηση των ανήλικων. Ανήλικοι που έχουν χωριστεί από τις οικογένειες τους και ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται μόνο για το απαραίτητο χρόνο έως την ασφαλή παραπομπή τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας ανηλίκων.

γ. Αποφεύγουν την κράτηση εγκύων σε προχωρημένη εγκυμοσύνη ή λεχώνων.

δ. Παρέχουν στους κρατούμενους την προσήκουσα ιατρική φροντίδα.

ε. Διασφαλίζουν το δικαίωμα για νομική εκπροσώπηση των κρατούμενων.

στ. Μεριμνούν ώστε οι κρατούμενοι να ενημερώνονται για τους λόγους και τη διάρκεια της κράτησης.»

B. Τα κείμενα που προέρχονται από τους διεθνείς θεσμούς

1. Σε ό,τι αφορά την αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης

α) Οι διαπιστώσεις της Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT), κατόπιν της επίσκεψής της από τις 23 μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου 2008 στα αστυνομικά τμήματα και στα κέντρα κράτησης αλλοδαπών

24. Η CPT επισκέφθηκε, μεταξύ άλλων, τους χώρους της αστυνομικής υποδιεύθυνσης αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης. Στην έκθεσή της, της 30 Ιουνίου 2009, σημείωσε την απουσία κρεβατιών στα κελιά και το γεγονός ότι οι κρατούμενοι κοιμούνταν σε στρώματα στο δάπεδο. Επιπλέον, η έκθεση σημείωσε την έλλειψη χώρου για περίπατο και φυσική άσκηση και υπογράμμισε ότι κάθε κρατούμενος δικαιούνταν 5,87 ευρώ την ημέρα για να παραγγέλλει γεύματα που τους παραδίδονταν απ' έξω. Στο σημείο αυτό, η CPT κατέγραψε τα παράπονα των κρατουμένων οι οποίοι υποστήριζαν ότι με το ποσό αυτό δεν μπορούσαν να αγοράσουν περισσότερα από δύο σάντουιτς την ημέρα. Η CPT σύστησε στις εθνικές αρχές να μεριμνήσουν ώστε όλοι οι κρατούμενοι σε χώρους που προορίζονται να υποδέχονται αλλοδαπούς εν αναμονή της απέλασής τους να έχουν ένα μαγειρεμένο πιάτο (κατά προτίμηση ζεστό), τουλάχιστον μία φορά την ημέρα.

β) Οι διαπιστώσεις της CPT κατόπιν της επίσκεψής της από τις 17 μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου 2009 στα αστυνομικά τμήματα και τα κέντρα κράτησης για αλλοδαπούς

25. Στην έκθεσή της, της 17 Νοεμβρίου 2010, η CPT σημείωσε ότι οι ρυθμίσεις αναφορικά με την διατροφή των κρατούμενων παρέμεναν ανεπαρκείς. Το ημερήσιο επίδομα των 5,87 ευρώ επέτρεπε την αγορά μόνον μερικών σάντουιτς και μιας φιάλης νερού, κάτι το οποίο ήταν επαρκές για κρατούμενους βραχείας διάρκειας, αλλά ανεπαρκές για κρατούμενους μακράς διάρκειας.

γ) Η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας του 2010

26. Στην έκθεση η οποία δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο 2010 με τον τίτλο «Παράνομοι μετανάστες και αιτούντες άσυλο κρατούνται συστηματικά υπό ακατάλληλες συνθήκες», η Διεθνής Αμνηστία έκανε λόγο για υπερπλήρωση, για έλλειψη κρεβατιών και για αδυναμία φυσικής άσκησης στην αστυνομική διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης συνεντεύξεις με αλλοδαπούς που κρατούνταν στην Θεσσαλονίκη το 2009 και στην αρχή του 2010. Κατά τα λεγόμενά τους, υπάρχουν είκοσι-πέντε και τριάντα άτομα σε κάθε κελί, χωρίς δυνατότητα ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και με ανεπαρκή ποιότητα γευμάτων (σελίδα 37 της έκθεσης).

δ) Η δημόσια δήλωση της CPT

27. Στην δημόσια δήλωση της 15 Μαρτίου 2011, η οποία έγινε δυνάμει του άρθρου 10 § 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, η CPT σημείωνε ειδικότερα τα εξής:

«(...)

3. Οι εκθέσεις που αφορούν τις επισκέψεις του 2005, του 2007, του 2008 και του 2009 περιγράφουν παρόμοια εικόνα των συνθηκών κράτησης των παρανόμων μεταναστών, σε άθλιες συνθήκες, σε αστυνομικά τμήματα και άλλες ακατάλληλες εγκαταστάσεις, πολλές φορές σε εγκαταλελειμμένες αποθήκες, για χρονικό διάστημα έως και έξι μηνών ή και περισσότερο, χωρίς δυνατότητα άσκησης σε εξωτερικό χώρο, χωρίς δραστηριότητες και με ανεπαρκή υγειονομική περίθαλψη. Οι συστάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης συνέχισαν εντούτοις να αγνοούνται. Παρά το γεγονός ότι επί σειρά ετών μεγάλος αριθμός παρανόμων μεταναστών εισέρχεται στην Ελλάδα από τα ανατολικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα, τίποτα δεν έγινε προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης συντονισμένης και αποδεκτής προσέγγισης όσον αφορά την κράτηση και την μεταχείρισή τους.

(...)

6. Οι ελληνικές αρχές συνεχώς διαβεβαίωναν ότι γίνονταν ενέργειες για τη βελτίωση της κατάστασης. Για παράδειγμα, με την επιστολή τους από 23^{ης} Νοεμβρίου 2009 ενημέρωσαν την CPT ότι η διοικητική κράτηση παρανόμων μεταναστών σε αστυνομικά τμήματα και τμήματα συνοριακής φύλαξης θα σταματήσει και ότι, στο μέλλον, οι παράνομοι μετανάστες οι οποίοι υπόκεινται σε διοικητική κράτηση θα φιλοξενοούνται αποκλειστικά σε ειδικές προς τούτο εγκαταστάσεις κράτησης.

7. Δυστυχώς, τα ευρήματα της CPT κατά τη διάρκεια της τελευταίας της επίσκεψης στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 2011 κατέδειξαν ότι οι πληροφορίες που παρέσχον οι αρχές δεν ήταν αξιόπιστες. Στα αστυνομικά τμήματα και στα τμήματα συνοριακής φύλαξης συνεχίζουν να κρατούνται ακόμη περισσότεροι παράνομοι μετανάστες σε ακόμη χειρότερες συνθήκες.

2. Σε ό,τι αφορά τον συνοριακό αστυνομικό σταθμό της Θέρμης

28. Στην έκθεσή της η οποία δημοσιεύθηκε στις 30 Ιουνίου 2009, κατόπιν της επίσκεψής της τον Σεπτέμβριο του 2008, η CPT διαπίστωνε ότι οι χώροι του συνοριακού αστυνομικού σταθμού της Θέρμης προσέφεραν καλές συνθήκες κράτησης, με εξαίρεση την έλλειψη μιας υπαίθριας αυλής που να επιτρέπει την φυσική άσκηση (παράγραφος 28 της έκθεσης).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

29. Ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες κράτησης στους χώρους του συνοριακού αστυνομικού σταθμού της Θέρμης και σε εκείνους της αστυνομικής υποδιεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθής εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού

30. Η Κυβέρνηση επικαλείται καταρχήν το απαράδεκτο του παραπόνου αυτού, διότι ο προσφεύγων δεν κατέθεσε στις εθνικές αρχές προσφυγή σχετική με τις συνθήκες κράτησής του.

31. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προβλέπεται κάποια προσφυγή για να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησης.

32. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του κανόνα της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων με την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική νομολογία του (βλέπε ειδικότερα *Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §§ 65-69, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV και *Vučković και λοιποί κατά Σερβίας* [GC], αριθ. 17153/11, §§ 69-77, 25 Μαρτίου 2014).

33. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι ο προσφεύγων υπέβαλε στις 8 Οκτωβρίου 2009 ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου αντιρρήσεων κατά της συνέχισης της κράτησής του. Μέσω των αντιρρήσεων αυτών, ζητούσε να θέσει τέλος στην κράτησή του ενόψει της απέλασής του, γεγονός που κατά μείζονα λόγο θα είχε ως συνέπεια να μην υφίσταται πλέον τις φερόμενες ως εξευτελιστικές συνθήκες κράτησής του.

34. Επίσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, αντίθετα με προηγούμενες υποθέσεις όπου έχει ήδη καταλήξει το απαράδεκτο των προσφυγών διότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν εξαντλήσει τα ένδικα μέσα που τους προσέφερε το εθνικό δίκαιο (βλέπε *Vaden κατά Ελλάδας*, αριθ. 35115/03, §§ 30-33, 29 Μαρτίου 2007, και *Tsivis κατά Ελλάδας*, αριθ. 11553/05, §§ 18-20, 6 Δεκεμβρίου 2007), στην παρούσα υπόθεση ο προσφεύγων δεν παραπονείται μόνον για την προσωπική κατάστασή του αλλά υποστηρίζει ότι θίχθηκε προσωπικά από τις συνθήκες που επικρατούν στους επίδικους χώρους κράτησης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Lica κατά Ελλάδας*, αριθ. 74279/10, 17 Ιουλίου 2012). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη κρίνει σε αυτό το είδος των περιπτώσεων ότι οι προσφυγές που ανέφερε η Κυβέρνηση δεν επαρκούσαν αφ'εαυτές για να θεραπεύσουν την καταγγελλόμενη κατάσταση (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Lica*, § 38). Η διαπίστωση αυτή εφαρμόζεται *mutatis mutandis* και στην παρούσα υπόθεση, η οποία αφορά τις συνθήκες κράτησης στους χώρους του αστυνομικού συνοριακού σταθμού της Θέρμης και στην αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης.

35. Τέλος, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή η ελκόμενη του άρθρου 3 σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια

του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούει σε κάποιον λόγο απαραδέκτου. Πρέπει συνεπώς να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

36. Η Κυβέρνηση παραπέμπει στην εκδοχή της για τις συνθήκες κράτησης που επικρατούν στον συνοριακό αστυνομικό σταθμό της Θέρμης και στους χώρους της αστυνομίας αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Προσθέτει ότι οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος ήταν αποδεκτές και η ιατρική παρακολούθησή του επαρκής. Επιπλέον, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος είναι αόριστες και ότι αυτός δεν αναφέρεται στην προσωπική κατάστασή του στην Θέρμη και στην Θεσσαλονίκη. Κατά την γνώμη της Κυβέρνησης, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος δεν επαρκούν για να στοιχειοθετήσουν την παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Γενικά, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι εν προκειμένω οι αρμόδιες αρχές έπραξαν ό,τι μπορούσαν προκειμένου ο προσφεύγων να κρατηθεί υπό συνθήκες που δεν θα έθιγαν την σωματική και την ηθική ακεραιότητά του.

37. Αναφερόμενος στην δική του εκδοχή των πραγματικών περιστατικών, ο προσφεύγων βεβαιώνει καταρχήν, κατά τρόπο γενικό, ότι υφίσταται στην Ελλάδα μία πάγια και μόνιμη πρακτική κράτησης των παρανόμων μεταναστών για εκτεταμένες περιόδους μέσα σε ακατάλληλους χώρους, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της Θέρμης και της Θεσσαλονίκης. Υπογραμμίζει ότι η πρακτική αυτή έχει αποτελέσει το αντικείμενο εκθέσεων διεθνών, εθνικών, κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Ειδικότερα, σημειώνει ότι στην αστυνομική υποδιεύθυνση Θεσσαλονίκης όπου παρέμεινε κατά το μεγαλύτερο διάστημα της κράτησής του, είκοσι άτομα διέμεναν σε χώρο που δεν υπερέβαινε τα πενήντα τετραγωνικά μέτρα. Τα στρώματα ήταν βρόμικα, η ιατρική παρακολούθηση ανεπαρκής, η τροφή ανεπαρκής και οι τοξικομανείς κρατούνταν μαζί με τους υπολοίπους. Δεν υπήρχε καμία δυνατότητα σωματικής άσκησης.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

38. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 3 της Σύμβασης σε υποθέσεις που έθεταν ζητήματα παρόμοια με εκείνα που τίθενται από την παρούσα, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική νομολογία του (βλέπε ειδικότερα, *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, §§ 90-94, CEDH 2000-XI,

Peers κατά Ελλάδας, αριθ. 28524/95, §§ 67-68, CEDH 2001-III, *Kalachnikov κατά Ρωσίας*, αριθ. 47095/99, § 95, CEDH 2002-VI, *Riad και Idiab κατά Βελγίου*, αριθ. 29787/03 και 29810/03, § 97, 24 Ιανουαρίου 2008, *Tabesh κατά Ελλάδας*, αριθ. 8256/07, §§ 34-37, 26 Νοεμβρίου 2009, *Rahimi κατά Ελλάδας*, αριθ. 8687/08, §§ 59-62, 5 Απριλίου 2011, *R.U. κατά Ελλάδας*, αριθ. 2237/08, §§ 54-56, 7 Ιουνίου 2011, *A.F. κατά Ελλάδας*, αριθ. 53709/11, §§ 68-70, 13 Ιουνίου 2013, και *De los Santos και de la Cruz κατά Ελλάδας*, αριθ. 2134/12 και 2161/12, § 43, 26 Ιουνίου 2014).

39. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι έχει ήδη καταλήξει στην παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης εξαιτίας του ακαταλλήλου χαρακτήρα των συνθηκών κράτησης που επικρατούν στα κέντρα κράτησης τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής. Προκειμένου για τους χώρους του συνοριακού αστυνομικού σταθμού της Θέρμης, έχει ήδη κρίνει στην υπόθεση *Efremidze κατά Ελλάδας* (αριθ. 33225/08, απόφαση της 21 Ιουνίου 2011) ότι οι συνθήκες κράτησης της προσφεύγουσας, η οποία είχε κρατηθεί εκεί για ένα διάστημα τριών μηνών, δεν ήταν σύμφωνες προς το άρθρο 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο έχει ειδικότερα κρίνει ότι οι χώροι της αστυνομικής υποδιεύθυνσης, καθώς και εκείνοι της Θέρμης «από την ίδια την φύση τους (...) προορίζονταν να φιλοξενούν άτομα για πολύ σύντομα διαστήματα» (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Efremidze*, §§ 41-42).

40. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, αντίθετα με την υπόθεση *Efremidze*, εν προκειμένω ο προσφεύγων κρατήθηκε μέσα στους χώρους του αστυνομικού συνοριακού σταθμού της Θέρμης για ένα πολύ σύντομο διάστημα, ήτοι για τέσσερις ημέρες, προτού μεταφερθεί στην αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι, σύμφωνα με την έκθεση της CPT, η οποία δημοσιεύθηκε στις 30 Ιουνίου 2009, οι χώροι του αστυνομικού συνοριακού σταθμού της Θέρμης προσέφεραν εν γένει καλές συνθήκες κράτησης (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 28). Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη την πολύ σύντομη διάρκεια κράτησης του προσφεύγοντος στην Θέρμη σε συνδυασμό με τις γενικές συνθήκες κράτησης, όπως αυτές διαπιστώθηκαν από την CPT το 2009, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος μέσα στους πιο πάνω χώρους δεν στοιχειοθετεί εξευτελιστική μεταχείριση δυνάμενη να θεωρηθεί αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης.

41. Σε ό,τι αφορά την αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην υπόθεση *Tabesh* (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση), έχει ήδη κρίνει ότι η κράτηση του ενδιαφερομένου μέσα σε αυτήν για ένα

διάστημα τριών μηνών, στην αρχή του 2007, στοιχειοθετούσε εξουτελιστική μεταχείριση με την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης. Εκτός από τα προβλήματα υπερπλήρωσης και υγιεινής, το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ειδικότερα ανεπάρκειες ως προς τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες και την κατάλληλη διατροφή του ενδιαφερομένου. Προσέθεσε ότι οι εν λόγω χώροι δεν ήταν κατάλληλοι για την κράτηση την οποία αναγκάστηκε να υποστεί ο προσφεύγων που είχε κρατηθεί ενόψει της διοικητικής απέλασής του (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Tabesh*, §§ 41 και 43). Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι σκέψεις του στην απόφαση *Tabesh* ενισχύονται, σε ό,τι αφορά το διάστημα που ακολούθησε την απόφαση αυτή, από την έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας του 2010 η οποία διαπιστώνει στην αρχή του έτους αυτού το πρόβλημα της υπερπλήρωσης, της έλλειψης ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και της ανεπάρκειας των προσφερομένων γευμάτων (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 26). Επίσης, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, στην επίσημη δήλωσή της του Ιανουαρίου 2011 αναφορικά με την Ελλάδα, η CPT σημείωσε ότι, παρά τις διαβεβαιώσεις των ελληνικών αρχών ότι θα έθεταν τέλος στην θέση υπό διοικητική κράτηση των παρανόμων αλλοδαπών μέσα σε αστυνομικά τμήματα και σταθμούς ελέγχου των συνοριοφυλάκων και ότι στο μέλλον τα άτομα αυτά θα τοποθετούνταν σε κέντρα κράτησης ειδικά σχεδιασμένα προς τούτο, τα καταστήματα της αστυνομίας και των συνοριοφυλάκων στέγαζαν έναν διαρκώς αυξανόμενο αριθμό παρανόμων αλλοδαπών υπό συνθήκες ακόμη χειρότερες (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 27).

42. Βάσει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το γεγονός της διατήρησης του προσφεύγοντος σε παρατεταμένη κράτηση στους χώρους της αστυνομικής υποδιεύθυνσης αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης του προξένησε σημαντική ταλαιπωρία και στοιχειοθετεί εξουτελιστική μεταχείριση, με την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης (βλέπε *Kaja κατά Ελλάδας*, αριθ. 32927/03, § 50, 27 Ιουλίου 2006, *Shchebet κατά Ρωσίας*, αριθ. 16074/07, § 91, 12 Ιουνίου 2008, και *Σιάσιος και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 30303/07, § 33, 4 Ιουνίου 2009).

43. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος στην αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 5 §§ 1 ΚΑΙ 4 ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

44. Ο προσφεύγων παραπονείται για το παράνομο της θέσης του υπό κράτηση ενόψει της απέλασης καθώς και για το αναποτελεσματικό του δικαστικού ελέγχου της κράτησης. Επικαλείται το άρθρο 5 §§ 1 και 4 καθώς και 13 της Σύμβασης, ήτοι διατάξεις των οποίων τα σχετικά αποσπάσματα έχουν ως εξής:

Άρθρο 5

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

(...)

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προσθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επί της αιτίας της ελκόμενης από το άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης σχετικά με το παράνομο της θέσης υπό κράτηση

1. Επί του παραδεκτού

45. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι αυτή δεν προσκρούει σε κάποιον λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Οι θέσεις των διαδίκων

46. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η κράτηση του προσφεύγοντος προβλεπόταν από τον νόμο, ήτοι από το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005. Επιπλέον, η νομιμότητα της κράτησης εξετάστηκε από δικαστήριο. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, όταν ο προσφεύγων κατέθεσε την αίτηση ασύλου του, αυτός ήταν ήδη υπό κράτηση, κάτι που δεν απαγορευόταν σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική διάταξη, ήτοι το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 90/2008, το οποίο αντικαταστάθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2010 από το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 114/2010. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι, κατά την σύλληψή του, ο προσφεύγων είχε δηλώσει ψευδή στοιχεία ταυτότητας και ότι ως εκ τούτου η κράτησή του ήταν αναγκαία προκειμένου να ελεγχθούν η πραγματική ταυτότητά του και η προέλευσή του. Τέλος, η Κυβέρνηση επιχειρηματολογεί ότι αυτός ουδέποτε παραπονέθηκε ενώπιον των εθνικών αρχών για οποιαδήποτε παράλειψη καταχώρισης της αίτησής του για την χορήγηση ασύλου. Εκτιμά επομένως ότι η σχετική αιτίασή του είναι όχι μόνον αβάσιμη, αλλά και καταχρηστική.

47. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η κράτησή του ήταν αυθαίρετη εξαιτίας ειδικότερα της διάρκειάς της σε συνδυασμό με τις συνθήκες της, της κατάστασης της υγείας του και του γεγονότος ότι είχε καταθέσει μία αίτηση ασύλου από τις 14 Σεπτεμβρίου 2009.

β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

48. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που έθεταν ζητήματα παρόμοια με εκείνα που τίθενται από την παρούσα, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική νομολογία του (βλέπε ειδικότερα *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 13229/03, §§ 64 και 74, CEDH 2008, *Mooren κατά Γερμανίας* [GC], αριθ. 11364/03, §§ 72-81, CEDH 2009, *Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 73, *Recueil* 1996-V, *Baranowski κατά Πολωνίας*, αριθ. 28358/95, §§ 50-52, CEDH 2000-III, *Berjamaj κατά Ελλάδας*, αριθ. 36657/11, §§ 36-38, 2 Μαΐου 2013, και *Khuroshvili κατά Ελλάδας*, αριθ. 58165/10, §§ 107-108, 12 Δεκεμβρίου 2013).

49. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει, κατά πρώτο λόγο, ότι η στέρηση ελευθερίας του προσφεύγοντος στηριζόταν στο άρθρο 76 του νόμου 3386/2005. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επίδικη κατάσταση εμπίπτει στο πεδίο του εδαφίου στ) του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης και στηρίζεται από το εσωτερικό δίκαιο. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει στο σημείο αυτό ότι, σε ό,τι αφορά το άρθρο 5 § 1 στ),

ενόσω ένα άτομο κρατείται μέσα στο πλαίσιο μιας διαδικασίας απέλασης, τίποτε δεν απαιτεί εύλογους λόγους προς στήριξη της αναγκαιότητας της κράτησης προκειμένου, για παράδειγμα, να αποτραπεί ο ενδιαφερόμενος από την διάπραξη αδικήματος ή από το να διαφύγει (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 112). Βάσει των όσων προηγούνται, το Δικαστήριο κρίνει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος εξυπηρετούσε τον σκοπό της αποτροπής της παράνομης παραμονής μέσα στο ελληνικό έδαφος και της εξασφάλισης της δυνατότητας να προχωρήσει η απέλασή του. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η καλή πίστη των αρμοδίων αρχών δεν μπορεί να αμφισβητηθεί εν προκειμένω.

50. Κατά δεύτερο λόγο, προκειμένου για την διάρκεια της κράτησης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, μέσα στο πλαίσιο του άρθρου 5 § 1 στ), μόνον η διεξαγωγή της διαδικασίας απέλασης δικαιολογεί την στέρηση της ελευθερίας στην βάση της διάταξης αυτής και ότι, αν η διαδικασία δεν διεξήχθη με την απαιτούμενη επιμέλεια, η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 113, *Gebremedhin [Gaberamadhien] κατά Γαλλίας*, αριθ. 25389/05, § 74, CEDH 2007-II). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η απέλαση του προσφεύγοντος δεν ήταν δυνατή στο άμεσο μέλλον εξαιτίας των σχετικών διοικητικών ενεργειών. Συνεπώς, το Δικαστήριο θα εξετάσει τα ιδιαίτερα στοιχεία της περίπτωσης σας προκειμένου να διαπιστώσει αν η διάρκεια της κράτησης υπερέβη τον λογικό χρόνο που απαιτείται για την υλοποίηση της απέλασής του.

51. Το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε για ένα διάστημα πέντε μηνών περίπου, ήτοι από τις 10 Σεπτεμβρίου 2009 μέχρι τις 4 Φεβρουαρίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία αφέθηκε ελεύθερος αφού του χορηγήθηκε από το αρμόδιο διοικητικό όργανο το καθεστώς του δικαιούχου της επικουρικής διεθνούς προστασίας. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ένα τέτοιο διάστημα για την ολοκλήρωση των διοικητικών διατυπώσεων ενόψει της υλοποίησης της απέλασής του δεν πρέπει να κριθεί καταρχήν ως υπερβολικό. Ιδίως, το Δικαστήριο λαμβάνει προς τούτο υπόψη ότι, κατά την σύλληψή του, ο προσφεύγων διέθετε πλαστά έγγραφα και για τον λόγο αυτό οι εθνικές αρχές τον είχαν αρχικά καταχωρίσει με ψεύτικο όνομα. Έτσι, ήταν λογικό να χρειαστούν οι αρχές κάποιο χρόνο για τον έλεγχο της πραγματικής ταυτότητας.

52. Εν τούτοις, παραμένει γεγονός ότι στις 18 Σεπτεμβρίου 2009, ήτοι οκτώ ημέρες μετά την σύλληψή του, ο προσφεύγων κατέθεσε την προσφυγή του κατά της

απόφασης έκδοσης με το δικό του όνομα. Ανέφερε επίσης ότι είχε δηλώσει αρχικά στις αρχές ένα ψεύτικο όνομα από φόβο για την τύχη του αν απελαύνονταν στην Τουρκία εξαιτίας της αντικυβερνητικής πολιτικής δραστηριότητάς του. Δεν θα έπρεπε συνεπώς να του καταλογιστεί ότι παρεμπόδισε την διαδικασία ελέγχου της ταυτότητάς του εκ μέρους των αρχών και, κατά μείζονα λόγο, την απέλασή του. Επίσης, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι παρήλθαν περισσότερο από τέσσερις μήνες προτού να απορρίψει η διοίκηση την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος, χορηγώντας του ταυτόχρονα την επικουρική διεθνή προστασία. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, σύμφωνα με την νομοθεσία που είχε εφαρμογή την εποχή των συμβάσεων, ήτοι το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος 90/2008, η αίτηση χορήγησης ασύλου ατόμου που ήδη κρατείται έπρεπε να εξετάζεται «κατ' απόλυτη προτεραιότητα» (βλέπε την πιο πάνω παράγραφο 22). Δεδομένου ότι ο προσφεύγων δεν είχε παρεμποδίσει την απέλασή του και ότι η Κυβέρνηση δεν επικαλείται ιδιαίτερους λόγους ικανούς να δικαιολογήσουν την καθυστέρηση αυτή στην εξέταση της αίτησης ασύλου του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών διάστημα που απαιτήθηκε για την εξέτασή της ήταν υπερβολικό. Τούτο ισχύει ακόμη περισσότερο λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία, κατά το διάστημα αυτό η απέλαση του προσφεύγοντος δεν μπορούσε να λάβει χώρα και οι εθνικές αρχές δεν μπορούσαν να προχωρήσουν στις αναγκαίες ενέργειες ενόψει αυτής. Συνεπώς, λαμβανομένων των συνθηκών της προκείμενης περίπτωσης, η παράταση της κράτησης για ένα τέτοιο διάστημα δεν ήταν δικαιολογημένη.

53. Βάσει των όσων αναφέρονται ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι εθνικές αρχές δεν ενήργησαν με την απαιτούμενη επιμέλεια προκειμένου να επιτύχουν τον διωκόμενο σκοπό της απέλασης του προσφεύγοντος. Υπήρξε συνεπώς παραβίαση του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης.

B. Επί των αιτιάσεων των ελκομένων από τα άρθρα 5 § 4 και 13 της Σύμβασης σχετικά με το αναποτελεσματικό του δικαστικού ελέγχου της κράτησης

1. Επί του παραδεκτού

54. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι παρούσες αιτιάσεις δεν είναι προδήλως αβάσιμες με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και δεν προσκρούουν σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει συνεπώς να κηρυχθούν παραδεκτές.

2. Επί της ουσίας

α) Οι θέσεις των διαδίκων

55. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, δυνάμει του νόμου 3900/2010, το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005 τροποποιήθηκε και ο διοικητικός δικαστής έχει πλέον ρητώς την εξουσία να ελέγχει την νομιμότητα της κράτησης των ατόμων τα οποία κρατούνται ενόψει της απέλασής τους. Προς τούτο, η Κυβέρνηση υποβάλλει στο Δικαστήριο αποφάσεις που έχουν ληφθεί από προέδρους διοικητικών πρωτοδικείων το 2011 και 2012 στα οποία η κατάσταση υγείας των ενδιαφερομένων ή το γεγονός ότι ήταν ανήλικοι ελήφθη υπόψη ώστε να εξεταστεί αν η κράτησή τους έπρεπε να παραταθεί. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ένδικο μέσο που προβλέπεται από το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005 είναι πραγματικό με την έννοια του άρθρου 5 § 4 και ότι οι αιτιάσεις οι ελκόμενες από τις συνθήκες κράτησης μπορούσαν να προβληθούν μέσω της προσφυγής αυτής.

56. Ο προσφεύγων απαντά ότι, την εποχή των συμβάντων, η εθνική νομοθεσία δεν του επέτρεπε να αμφισβητήσει την νομιμότητα της κράτησής του.

β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

57. Σε ό,τι αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης σε υποθέσεις που έθεταν ζητήματα παρόμοια με εκείνα που τίθενται από την παρούσα, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική νομολογία του (βλέπε ειδικότερα *Dougoz κατά Ελλάδα*, αριθ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II, *S.D. κατά Ελλάδα*, αριθ. 53541/07, § 72, 11 Ιουνίου 2009, *A.A. κατά Ελλάδα*, αριθ. 12186/08, § 70, 22 Ιουλίου 2010, και *Herman και Serazadishvili κατά Ελλάδα*, αριθ. 26418/11 και 45884/11, § 71, 24 Απριλίου 2014).

58. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει, κατά πρώτο λόγο, ότι, σε ό,τι αφορά τις αντιρρήσεις που μπορεί να υποβάλει ένας αλλοδαπός κατά της απόφασης η οποία διατάσσει την κράτησή του ενόψει της απέλασής του, η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 76 του νόμου 3386/2005 προέβλεπε την εποχή των γεγονότων ότι το εν λόγω δικαστικό όργανο μπορούσε να εξετάσει την απόφαση της κράτησης μόνον στο επίπεδο του κινδύνου διαφυγής ή κινδύνου για την δημόσια τάξη. Το Δικαστήριο έχει κρίνει πολλές φορές ότι η διατύπωση αυτή ήταν ασαφής στο μέτρο που, έτσι όπως ήταν διαμορφωμένη, η διάταξη του άρθρου 76 § 4 δεν παρείχε ρητά στον δικαστή την εξουσία να εξετάζει την νομιμότητα της παραπομπής, η οποία συνιστούσε, κατά το ελληνικό δίκαιο, την νομική βάση της κράτησης (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενες

αποφάσεις *R.U. κατά Ελλάδα*, § 103, *A.A. κατά Ελλάδα*, § 73, *Tabesh*, § 62, *S.D. κατά Ελλάδα*, § 73).

59. Είναι αλήθεια ότι, δυνάμει του νόμου 3900/2010, η παράγραφος 4 του άρθρου 76 του νόμου 3386/2005 τροποποιήθηκε και προβλέπει πλέον ότι ο αρμόδιος δικαστής «αποφασίζει και για την νομιμότητα της κράτησης ή της παράτασής της». Από αυτήν την νέα διατύπωση προκύπτει ότι ο αρμόδιος δικαστής μπορεί πλέον να εξετάζει την νομιμότητα της παραπομπής καθώς και τα ζητήματα που σχετίζονται με τις υλικές συνθήκες της κράτησης του υπό απέλαση ατόμου, στο μέτρο που ο εφαρμοστέος νόμος προβλέπει τώρα ρητώς την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης. Όμως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο νόμος 3900/2010 τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011, ενώ εν προκειμένω τα επίδικα πραγματικά περιστατικά, σε ό,τι αφορά την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 5 § 4, έλαβαν χώρα στο τέλος του 2009 και στην αρχή του 2010. Συνεπώς, τα συμπεράσματα στα οποία το Δικαστήριο έχει ήδη καταλήξει στην πιο πάνω αναφερόμενη νομολογία του ως προς την αποτελεσματικότητα των υποχρεώσεων ενώπιον του προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου ισχύουν και στην παρούσα υπόθεση (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Herman και Serazadishvili κατά Ελλάδα*, § 72).

60. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αυτές οι ανεπάρκειες του εθνικού δικαίου την εποχή των γεγονότων ως προς την αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της θέσης υπό κράτηση ενόψει της απέλασης δεν επέτρεψαν στον προσφεύγοντα να αμφισβητήσει την νομιμότητα της παραπομπής του. Συνεπώς, αυτές δεν συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Συμπεραίνει επομένως ότι υπήρξε παραβίαση της διάταξης στην περίπτωση του προσφεύγοντος.

61. Τέλος, λαμβανομένων υπόψη συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, των θέσεων των διαδίκων και των συμπερασμάτων που διατυπώθηκαν υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι έχει εξετάσει τα κύρια νομικά ζητήματα που τέθηκαν από την παρούσα προσφυγή ως προς την αποτελεσματικότητα των διαθέσιμων εσωτερικών ενδίκων μέσων και ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί χωριστά επί της αιτίασης της ελκόμενης από το άρθρο 13 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

62. Επικαλούμενος το άρθρο 2 της Σύμβασης, ο προσφευγων παραπονείται ότι οι συνθήκες κράτησής του έθεσαν σε κίνδυνο το προσδόκιμο της ζωής του. Επίσης, παραπονείται για παραβίαση των άρθρων 3 και 5 § 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 13

της Σύμβασης, εξαιτίας των ελαττωμάτων στην εξέταση της αίτησής του για χορήγηση ασύλου και του γεγονότος ότι, σε περίπτωση απέλασης στην Τουρκία, αυτός θα εκτίθετο αναμφίβολα σε απάνθρωπη μεταχείριση. Καταγγέλλει επίσης ανεπάρκειες της υπηρεσίας μετάφρασης και του γεγονότος ότι το ενημερωτικό φυλλάδιο που χορηγήθηκε από τις αρχές δεν ανέφερε με τρόπο επαρκή στην γλώσσα του τους λόγους της θέσης του υπό κράτηση και τα διαθέσιμα ένδικα μέσα.

63. Προκειμένου περί του ελκομένου από το άρθρο 2 της Σύμβασης παραπόνου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ουδόλως προκύπτει από τον φάκελο ότι το προσδόκιμο της ζωής του προσφεύγοντος απειλήθηκε κατά την διάρκεια της κράτησής του. Αντιθέτως, στην αρχή της κράτησής του, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε σε ένα νοσοκομείο, όπου βεβαιώθηκε ότι δεν υπέφερε από οξεία προβλήματα καρδιάς και του χορηγήθηκε φαρμακευτική αγωγή. Κατά συνέπεια, η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

64. Σε ό,τι αφορά τις υπόλοιπες αιτιάσεις, το Δικαστήριο σημειώνει εν πρώτοις ότι στις 4 Φεβρουαρίου 2010, το αρμόδιο διοικητικό όργανο χορήγησε στον προσφεύγοντα το ευεργέτημα της επικουρικής διεθνούς προστασίας. Στην βάση της απόφασης αυτής επίσης, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει υφιστάμενο κίνδυνο απέλασης του προσφεύγοντος στην Τουρκία. Σε κάθε περίπτωση, ο κίνδυνος να υποστεί αυτός μεταχείριση αντιβαίνουσα στο άρθρο 3 της Σύμβασης σε περίπτωση απέλασης στην Τουρκία, δεν προκύπτει από την δικογραφία. Βάσει των ανωτέρω, το τμήμα αυτό της αιτίασης το ελκόμενο από τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

65. Τέλος, σε ό,τι αφορά την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 5 § 2 της Σύμβασης, το Δικαστήριο κρίνει ότι η κύρια αιτίαση η προβληθείσα υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 2 δεν αφορά την μη κατανόηση εκ μέρους του προσφεύγοντος των λόγων της σύλληψης ή της κράτησής του, αλλά την αδυναμία του να κατανοήσει το περιεχόμενο του φυλλαδίου αναφορικά με τα δικαιώματά του. Λαμβάνοντας υπόψη το συμπέρασμά του ως προς το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης, εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή, αλλά ότι δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 2 (πιο πάνω απόφαση *Rahimi*, § 121).

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

66. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,
«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

67. Ο προσφεύγων αξιώνει 15.000 ευρώ (EUR) για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.
68. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπέρογκο και αυθαίρετο και ισχυρίζεται ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Σε κάθε περίπτωση, εκτιμά ότι το επιδικαστέο ως δίκαιη ικανοποίηση ποσό δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 1.000 EUR.
69. Το Δικαστήριο κρίνει ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη εξαιτίας της παραβίασης των προστατευομένων από τα άρθρα 3, 5 §§ 1 και 4 της Σύμβασης δικαιωμάτων του. Αυτή η ηθική βλάβη δεν μπορεί να επανορθωθεί επαρκώς από τις διαπιστώσεις της παραβίασης. Αποφαινόμενο καρά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει λόγος να επιδικαστεί στον προσφεύγοντα το ποσό των 8.000 EUR για την ηθική βλάβη, πλέον οποιοδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

70. Χωρίς να διευκρινίζει το ύψος τους, ο προσφεύγων ζητεί επίσης την κάλυψη των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου.
71. Η Κυβέρνηση παρατηρεί ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος είναι αόριστες.
72. Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων μπορεί να επιτύχει την επιδίκαση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του μόνον στον βαθμό που αυτά αποδειχθούν ως προς την πραγματικότητα και την αναγκαιότητά τους και τον λογικό χαρακτήρα του ύψους τους. Εν προκειμένω, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του και ελλείψει συγκεκριμένων αξιώσεων για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, καθώς και αποδείξεων αμοιβών που όφειλαν να

προσκομισθούν στον φάκελο, το Δικαστήριο αποφασίζει να μην επιδικάσει κάποιο ποσό στον προσφεύγοντα για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

73. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 3, σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος, του άρθρου 5 §§ 1, 2 και 4 καθώς και του άρθρου 13 της Σύμβασης και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης στην αστυνομική υποδιεύθυνση αλλοδαπών της Θεσσαλονίκης.
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης.
4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης
5. *Αποφαίνεται* ότι δεν συντρέχει λόγος εξέτασης των αιτιάσεων των ελκομένων από τα άρθρα 5 § 2 και 13 της Σύμβασης.
6. *Αποφαίνεται*
 - (α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη δυνάμει του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης, 8.000 EUR (οκτώ χιλιάδες ευρώ), πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.
 - (β) ότι από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
7. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 27 Νοεμβρίου 2014, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Isabelle Berro-Lefèvre

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2014

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος